

Naše slike. Lukenjski grad se dviga blizu Prečine, poldrugo uro hoda od Novega mesta. Bliža se polagoma razpadu. Ime „Luknja“ ima zato, ker je bil stari grad zidan v skalnato votlino; ko se je pa ta v resnici „lukenjski“ grad gospodarjem Lueggerjem zdel premajhen, so za streljaj preč od njega zgradili na kamenitem griču nov, večji grad, ki so mu pa tudi dali ime Luknja. Prvi njegovi lastniki so bili gospodje Lueggerji, po njih se je grad imenoval tudi Luegg. Ko je bil pa zadnji gospod Erazem Luegger v svojem drugem, takisto v skalo zidanem gradu na Notranjskem ustreljen, je Lukenjski grad postal last deželne kneza. Cesar Maksimilijan I. ga je pa l. 1494. podaril Frideriku Gallenbergu. Kesenje je bil njegov lastnik Frančišek Gall, ki je l. 1580. že precej trhlji grad popravil, postavil tri stolpe z zidovi in hodniki in ga sploh uredil za obrambni grad. Po dedščini je prišel kesneje v roke Barbovi družini in še pozneje postal last gospodov Brennerjev. Ob Valvasorjevem času je bil gospodar Wolf Daniel Brenner, ki je grad zopet popravil, zgradil lepo dvorano in jo okusno okrasil z lepimi slikami („mit Gips-oder sogennanter Stucodor-Arbeit und Lustreizenden Gemähtlen“ pravi Valvasor). Od takrat datira stropna slika, katere fotografijo prinašamo na str. 193. Ker je podoba slikana na oboku, zato se vidijo črte zakrivljene in je perspektiva negotova. Na stropu pa dela prav dober vtisek. — Kristusov kip, katerega podobo prinašamo na strani 200., je delo slavnega danskega kiparja Thorwaldsen. Bertel Thorwaldsen je bil rojen na morju l. 1770., ko je popotoval njegov oče z Islandskega otoka v Kodanj, da si tam služi kruh kot rezbar. Že kot deček je pomagal očetu pri tem delu. Dobil je ustanovo, da je mogel iti v Rim proučevati velika dela plastične umetnosti. Deloval je potem v Rimu in v svoji domovini ter dovršil mnogo krasnih kipov in reliefov. Najrajši je klesal idealne mitološke podobe. Njegova dela so odločila smer umetnosti v prvi polovici osemnajstega stoletja. V njegovi ožji domovini je vladala ta smer do najnovejšega časa. Njegove podobe predstavljajo splošne vzore; zato jim manjka individualne karakteristike in dramatičnega življenja. Thorwaldsen ni bil oženjen in je vso svojo umetniško ostalino zapustil Kodanju, poleg glavnice 75.000 tol., in sicer s pogojem, da se postavi v tem mestu umetniška galerija, v kateri se naj hranijo njegova dela. Ta zbirka, „Thorwald-

senov muzej“ imenovana, je odprta od l. 1846. in obsega deloma v izvirnikih, deloma v posnetkih vse umotvore slavnega mojstra. — Med slikami iz Carigrada, ki jih prinaša današnja številka, ni podobe Galatskega stolpa. Izpustili smo ga, ker ga vidijo čitatelji v letošnjem koledarju „Družbe sv. Mohorja“. — „Naš novi tenor“ je pa korenjak ves, kar ga je, a najmočnejše pri njem je njegov glas. Na konservatoriju še ni bil, pa morda še tja pride. Umetniško pot je že nastopil. V vasi so imeli kvartet, ki je slovel daleč naokoli. Bili so štirje stari izkušeni pevci. Vsi so poznali note, in tako so se bili privadili drug drugega, da so poznali med seboj vse svoje dobre in slabe strani. Tenor je že vedel, kje se bas po navadi zmoti, in nasprotno. Z eno besedo: Izvrstno jim je šlo! A tudi tem pevcem se je sreča zlagala. Bližala se je Velika noč, in kakor vsako leto, bi moral tudi zdaj nastopiti kvartet, da zapoje „Alelujo“. Še vsako leto je bilo tako, in ljudje bi rekli, da letos ni Velike noči, če bi bilo drugače. A prvi tenor, sicer tako siten in samoglaiven, kakor so tenoristi po navadi, a imeniten pevec, je odšel iz vasi, ker se je s svojo krojaško obrtjo preselil v sosednji trg. Kje zdaj dobiti namestnika? Dober tenor je redka in dragocena stvar. Tri doline prehodiš, pa ga še težko najdeš. V tej zadregi se spomnijo pastirja Janeza. Basist ga je slišal ukati na paši in je naznanil tovarišem, da bi ta morda bil za kvartet. Dolgo so se obotavljali, bi-li vzeli med-se tega novinca — takega otroka in še tako neizobraženega! Slednjič sklenejo, da ga vzamejo za poizkušnjo. Janez seveda rad pride. Kako se čuti počaščenega! On — pa kvartet! Vsa vas bo gledala. Dajo mu nqte v roke, češ: „Janez, zapoj „Alelujo“! In Janez je zajel sape in jo je urezal... Kako, vidite na sliki.

† Kardinal dr. Jakob Missia.

V preprosti kmetiški koči pri „Mislovih“ na Moti v župniji Sv. Križa pri Ljutomeru se je rodil dne 30. jul. l. 1838. deček, kateri je kot mož mogočno vplival na verski in splošno-kulturni razvoj našega ljudstva. Bogoslovske študije je dokončal v Rimu v jezuitskem zavodu „Collegium Germanicum“, kjer je dosegel doktorat bogoslovja. Vrnivši se domov v sekovsko

škofijo, je služil kot semeniški prefekt v Gradcu, potem kot škofov kaplan in kancelar. L. 1879. je postal stolni kanonik in pet let pozneje škof ljubljanski. Z bistrim očesom je spoznal blagi pokojnik, kaj je treba storiti v ljubljanski škofiji, da se povzdigneta duhovščina in ljudstvo. Za naše javno življenje je največjega pomena prvi slovenski katoliški shod v Ljubljani, ki se je vršil koncem avgusta l. 1892. in katerega je sklical škof dr. Missia.

Takoj se je začelo novo, krepko duševno življenje in kulturno gibanje, kakršnega doslej še ni poznala zgodovina slovenskega naroda. Odpravili so se zadnji ostanki hladnega in apatičnega janzenizma iz cerkvenega življenja. Z ljudskimi misijoni, z bratovščinami, z Marijinimi družbami, s pomnoženimi pobožnostmi in temeljitejšim verskim poukom se je postavila cerkev nasproti prodirajočemu svobodnjaštvu in visoko povzdignila verskega duha v slovenskih pokrajinah. Samostansko življenje se je povzdignilo s tem, da se je ustanovilo pod škofom Missiem trinajst novih samostanskih naselbin, katere v dušnopastirskem in humanitarnem oziru delujejo za ljudstvo; že prej v deželi naseljene redovniške družbe pa so začele krepkejšo delovati. Missia je vdihnil duhovščini živega cerkvenega duha in jo učil pred vsem skrbeti za kraljestvo božje na zemlji. Živo je čutil nesoglasje novodobnega družabnega reda s krščanskimi načeli in deloval neprestano na to, da se tudi v javno življenje uvede duh krščanske pravičnosti in ljubezni. Na tem načelu temelji vse socialno delovanje katoliško-narodne stranke na Kranjskem, katera izkuša po svojih močeh izvesti te ideje. Začela je ustanavljati delavska, rokodelska, obrtna, mladeniška, de-

kliška, izobraževalna društva, v katerih se je mnogo storilo za intelektualno in moralno vzgojo našega ljudstva. Drugi korak je bila konkretna gospodarsko-socialna reforma ljudstva. Med naše v gospodarskem oziru popolnoma zanemarjeno ljudstvo se je zanesla ideja vzajemne družabne samopomoči, katera je rodila posojilnice, podporna društva, hranilnice, kmetijske in obrtne, proizvodilne in prodajalne zadruge. Res, da se škof sam ni bavil s tem podrobnim delom,

a že to, da je rad dajal ali pospeševal iniciativo, če jo je pri kom opazil, je katoliško-narodne somišljenike vnelo za požrtvovalno delo. Ta organizacija je kmalu začutila svojo moč in izkuša vplivati na javnost po političnih družtvih v smislu katoliškega in splošno-slovenskega programa. To je Missievo delo na Kranjskem. Dne 22. majnika leta 1898. je bil umeščen kot nadškof v Gorici, dne 19. junija pa je dobil kardinalske časti. Bil je v vsakem oziru zgled pravega katoliškega duhovnika, poln vroče ljubezni do najvišjih krščanskih vzorov. Po daljšem bolehanju je umrl dne 24. marcija t. l., zadet od srčne kapi. Svoj umetniški okus je pokazal, ko je prenovil škofijsko kapelo in vzpodbujal duhovnike za lepoto cerkvá. Bil je tudi vešč glasbenik. Poznal je glasbeno teorijo in zgodovino, ter tudi sam v prostih urah iskal razvedrila

† Kardinal dr. Jakob Missia.

v umetnosti. — Svetila mu večna luč!

Slovenske vzporednice na celjski gimnaziji so dale v državni zbornici zopet povod vročim parlamentarnim bojem. Zanje so glasovali vsi Slovani, nekaj katoliških Nemcev, Rumuni in Italijani. Stürgkhova resolucija, da se naj opusté, je propadla za 33 glasov.